

TALABALARNI IJTIMOIIY-PEDAGOGIK FAOLIYATGA MOSLASHUVINI SHAKLLANTIRISHNING PEDAGOGIK SHART-SHAROITLARI

Asadova Sobira Davlat qizi

Buxoro davlat universiteti, Pedagogik va psixologiya yo'nalishi talabasi

Annotatsiya. Ushbu maqolada muallif tomonidan bugungi kundagi talabalarning kelajakdagi ijtimoiy-pedagogik faoliyatga moslashuvini shakllantirish haqidagi fikr va mulohazalari, ijtimoiy-pedagogik faoliyat tushunchasi haqidagi qarashlari, xulosalari va tavsiyalari keltirilib otildi.

Kalit sozlar: ijtimoiy-pedagogik faoliyat, ijtimoiy moslashuv, ijtimoiy pedagog shaxsi, ijtimoiy muhit, ijtimoiy bilim, ijtimoiy yordam korsatish, ijtimoiy kasbiy qadriyat.

Абстрактный. В данной статье изложены мысли и мнения автора о формировании адаптации современных студентов к будущей социально-педагогической деятельности, взгляды, выводы и рекомендации по поводу понятия социально-педагогической деятельности.

Ключевые слова: социально-педагогическая деятельность, социальная адаптация, личность социального педагога, социальная среда, социальные знания, социальная поддержка, социальная профессиональная ценность,

Abstract. In this article, the author presents his thoughts and observations on the formation of today's students' adaptation to future socio-pedagogical activity, his views, conclusions and recommendations on the concept of socio-pedagogical activity.

Keywords: socio-pedagogical activity, social adaptation, social pedagogical personality, social environment, social knowledge, social assistance, social professional value.

Kirish. Talaba yoshlarni ijtimoiy-pedagogik faoliyatga tayyorlash ko'p bosqichli jarayon bo'lib, ularni quyidagicha tavsiflashimiz mumkin:

- 1) boshlang'ich kasbiy ta'lim;
- 2) oliy pedagogik ta'lim;
- 3) mustaqil-malakaviy ta'lim(mustaqil ta'lim yoki malaka oshirish ta'limi).

Talabalar boshlang'ich ta'lim negizida „Ijtimoiy pedagogika“ asoslari asosan o'rta maxsus, kasb-hunar ta'limi muassasalarida berilib bunda bo'lajak mutaxassislar ijtimoiy-pedagogik faoliyatning umumiy mazmunini, yo'nalishlari, uning samaradorligiga ta'sir etuvchi pedagogik shart-sharoitlar va psixologik omillar, shakl va metod vositalarni o'rganadilar.

Oliy pedagogik ta'lim negizida esa ijtimoiy-pedagogik faoliyatning tashkil etilish tarixi, ijtimoiy muhitda shaxs rivojlanishining o'ziga xos jihatlari, fanning kategoriyalari, sohada olib kelingan yangiliklar tadqiqotlar haqida o'rganiladi va amaliy ko'nikma va malakalarga ega bo'lishadi.

Mustaqil-malakaviy ta'lim esa mutaxassisni sohada ro'y berayotgan yangiliklar, ijtimoiy-pedagogik faoliyatni samarali tashkil etishga doir ilg'or texnologiyalar, metodlar va yondashuvlar bilan doimiy tanishib borishadi.

Ijtimoiy-pedagogik faoliyat o'z mohiyatiga ko'ra pedagogik faoliyatga juda yaqin bo'lib, undan ajralib turadigan va o'ziga xos xususiyatlarga ega. Shuni ta'kidlash joizki, ijtimoiy-pedagogik faoliyat - bu ma'lum tajribani o'qitish orqali o'tkazish va o'quvchilarning shaxsiy rivojlanishi uchun muayyan shart-sharoitlarni yaratishga qaratilgan kasbiy faoliyat turi sanaladi.

Mavzuga oid adabiyotlar tahlili. Sharq uyg'onish tarixida ijtimoiy pedagogika tushunchalari Abdulla Avloniy, Farobiy kabi olimlarning asarlarida ko'p tilga olingan.

Xususan, Farobiy ijtimoiy pedagogikani mustaqil fan sifatida ajratmagan, uni siyosiy fanlar qatoriga kiritgan. Mustaqil fan sifatida ijtimoiy pedagogika XVII asrda Yan Amon Komenskiyning „Buyuk didaktika“ asaridan so'ng ajralib chiqqan. Bu asarda asosan pedagogikaning qonuniyatlari aniq ochib berilgan.

G'arb mamlakatlari olimlaridan asosan Adolf Disterveg, Pestalotsi, Jan Jak Russo kabi olimlar o'z izlanishlari yo'lida ijtimoiy pedagogikaning bir qancha yo'nalishlarga bo'lib o'rganganlar. Russo asosan shunday fikr bildiradi: „Bolalar kata bo'lishidan oldin, bola bo'lishlari kerak“ -dir. U bola tarbiyasini tabiat bilan birgalikda uyg'un holda amalga oshirish kerak degan qarashni ilgari suradi.

Tadqiqot metodologiyasi. Mazkur ilmiy maqolada Talabalarning ijtimoiy-pedagogik faoliyatga moslashtirishning pedagogik shart-sharoitlari o'rganildi. Ushbu mavzuga oid izlanilgan adabiyotlar, fikr-mulohazalar, ilmiy ishlarni tahlil qilish ishlari olib borildi.

Tahlil va natijalar. Talabalarni ijtimoiy pedagogik faoliyatga moslashtirishda bir qancha vazifalar belgilangan. Masalan:

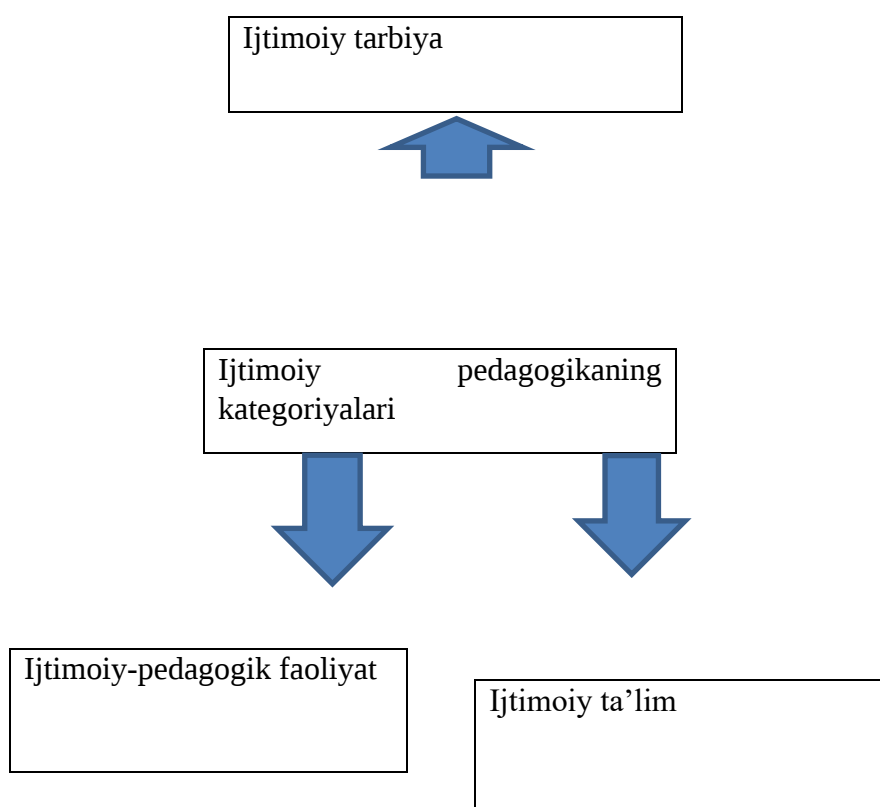
- oliy ta'lim mazmunini sifat jihatidan yangi bosqichga ko'tarish, ijtimoiy soha va iqtisodiyot tarmoqlarining barqaror rivojlanishiga munosib hissa qo'shadigan, mehnat bozorida o'z o'rnini topa oladigan yuqori malakali kadrlar tayyorlash;
- oliy ta'lim muassasalarida ta'lim, fan, innovatsiya va ilmiy-tadqiqotlar natijalarini tijoratlashtirish faoliyatining uzviy bog'liqligini nazarda tutuvchi konsepsiyasini bosqichma-bosqich joriy etish;
- talaba-yoshlar ta'lim-tarbiyasi uchun qo'shimcha sharoitlar yaratishga qaratilgan kompleks chora-tadbirlarni amaliyotga tatbiq etish;

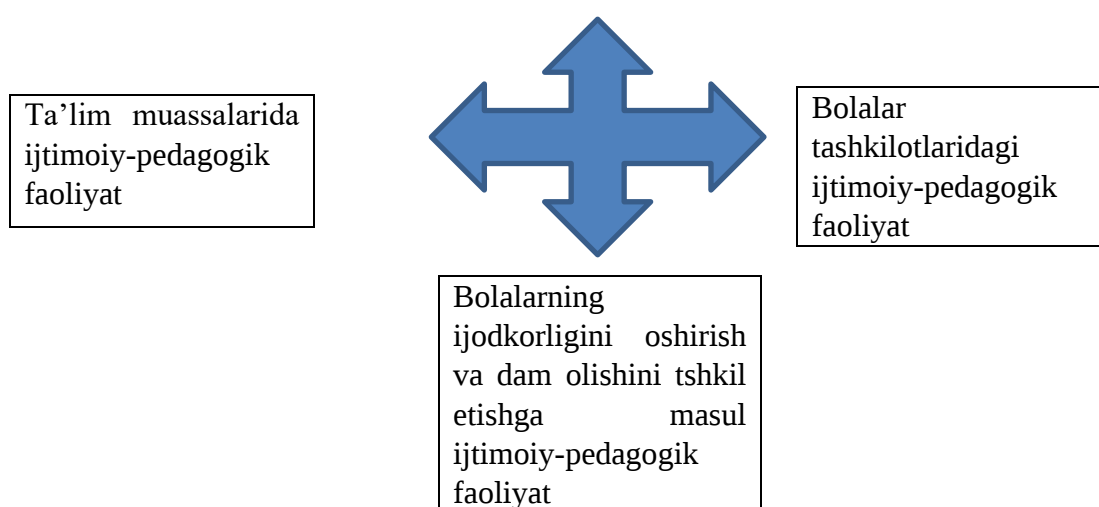
-aholining ijtimoiy himoyaga muhtoj qatlamlari, shu jumladan imkoniyati cheklangan shaxslarning oliy ta'lim bilan qamrov darajasini oshirish, ular uchun infratuzilmaga oid sharoitlarni yaxshilashga oid.

Bugungi kunda ijtimoiy pedagogika, pedagogikning yangi sohalaridan biri bo'lib, "ijtimoiy-pedagogik faoliyat"ning yangi shakllanishiga oid bo'lgan metodlar tizimi haqida so'zlash uchun ham zamon keladi. Shu sababli, ijtimoiy pedagog amaliy faoliyatida pedagogika, psixologiya va ijtimoiy ishdagi metodlardan keng foydalanadi.

Talabalarga zamonaviy ta'lim tizimi'uning ijtimoiy xaraxteri xususida tushunchalar berish orqali va ijtimoiy pedagogning ta'lim tizimida olib boradiga faoliyati insonparvarlik tamoyiliga asoslanishini izohlab berish kabi vazifalar orqali tushunchalar ham berilib kelinyapti.

1-jadval.

Xulosa. Ushbu maqolaning yozilishidan ko'zlangan maqsad –talabalarning ijtimoiy-pedagogik faoliyatga moslashuvini shakllantirishga qaratilgan bo'lib, ijtimoiy-pedagogik faoliyat tushunchasi, mazmun mohiyati va ta'limdagi shu mavzuga oid qilinga ilmiy ish va qo'lyozmalar bilan tanishib chiqishga qaratilgan.

Vazifalari esa:

1.Oliy ta'lim mazmunini sifat jihatidan yangi bosqichga ko'tarish, ijtimoiy soha va iqtisodiyot tarmoqlarining barqaror rivojlanishiga munosib hissa qo'shadigan, mehnat bozorida o'z o'rnini topa oladigan yuqori malakali kadrlar tayyorlash;

2.Oliy ta'lim muassasalarida ta'lim, fan, innovatsiya va ilmiy-tadqiqotlar natijalarini tijoratlashtirish faoliyatining uzviy bog'liqligini nazarda tutuvchi konsepsiyasini bosqichma-bosqich joriy etish;

3.Talaba-yoshlar ta'lim-tarbiyasi uchun qo'shimcha sharoitlar yaratishga qaratilgan kompleks chora-tadbirlarni amaliyotga tatbiq etish;

4.Aholining ijtimoiy himoyaga muhtoj qatlamlari, shu jumladan imkoniyati cheklangan shaxslarning oliy ta'lim bilan qamrov darajasini oshirish, ular uchun infratuzilmaga oid sharoitlarni yaxshilash.

Xulosa qilib shuni aytish mumkinki,bugungi kundagi talaba yoshlarni ijtimoiy-pedagogik faoliyat haqidagi bilimlar bilan qurollantirish,ularning kelajakdagi o'z kasbiy faoliyatni olib borishda muhim rol o'ynadi. Olib borilgan barcha izlanishlar talabalarning o'z faoliyatlarini tashkil etishga qaratilgan.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. 1.Egamberdiyeva.N „Ijtimoiy pedagogik” darsligi.T.2009.
2. 2 Xo’jayev.B.Q., Juraev.B.T.,„Pedagogik faoliyatga kirish” monografiyasi/B.Q.Xodjayev,B.T.Juraev.-Toshkent:Muharrir nashriyoti,2020.-148b
3. 3.Asadova Sobira Davlat qizining „Talabalarning ijtimoiy pedagogik faoliyatga moslashuvini shakllantirish” mavzusidagi ilmiy ishi.
4. И. Н. БатураТеория и практика социальной педагогики в таблицах и схемах Могилев : МГУ имени А. А. Кулешова, 2019.